

İlkokul 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlkokul 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23457>

Özet

Bu ölçek, 4. sınıf düzeyindeki ilkokul öğrencilerinin **Sosyal Bilgiler Dersi**'ne yönelik sahip oldukları tutum düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, Özlem Ulu Kalın ve Yaşar Topkaya tarafından 2017 yılında yapılan kapsamlı bir geçerlik ve güvenirlik çalışması sonucunda bilimsel literatüre kazandırılmıştır. Ölçeğin geliştirme süreci, öğrencilerin derse sevme, derse ilgi duyma ve derse karşı genel yaklaşımların ölçmeye odaklanmaması olup, eğitim psikolojisi alanında önemli bir değerlendirme aracı sağlamaktadır.

Ölçek, öğrencilerin sosyal bilgilere yönelik duygusal ve bilişsel eğilimlerini beşli Likert formatında ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu araç, öğretmenlerin ve eğitim yöneticilerinin, öğrencilerin derse karşı algılarını ve motivasyonlarını daha iyi anlamalarına yardımcı olacak güvenilir veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

İlkokul 4. sınıf, Sosyal Bilgiler, Tutum, Tutum Ölçeği, Geçerlik, Güvenirlik, Eğitim Psikolojisi, Öğrenci Algısı.

Yazarlar

Özlem Ulu Kalın, Yaşar Topkaya.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki ilkokul (birinci kademe) 4. sınıf öğrencilerinin **Sosyal Bilgiler Dersi**'ne karşı geliştirdikleri duygusal ve bilişsel eğilimleri, yani tutumları, standart ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Bu tür bir ölçüm, eğitimcilerin ve politika yapıcıların dersin öğrenci algısındaki yerini anlamalarına ve öğretim yöntemlerini bu algıya göre ayarlamalarına yardımcı olur. Özellikle sosyal bilgiler dersinin içeriği ve önemi hakkındaki öğrenci inançlarını nicel olarak saptamak hedeflenmiştir.

Geliştirme çalışması, öğrencilerin derse olan **motivasyon** seviyelerini, derse katılımlarını etkileyen faktörleri ve sosyal bilgilerin önemine dair inançlarını objektif olarak değerlendirebilecek, alanda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir enstrüman oluşturmayı hedeflemiştir. Bu, eğitim araştırmalarında öğrencilerin tutumlarının akademik başarıya etkisini incelemek için de bir temel oluşturur.

Yapı (Construct)

Ölçek, psikometrik açıdan öğrencilerin bir öğrenme nesnesine (Sosyal Bilgiler Dersi) karşı

geli?tirdi?i **tutum** yap?s?n? ölçmektedir. Tutumlar, bili?sel (dü?ünceler), duygusal (hissedilenler) ve davran??sal (eylem e?ilimleri) bile?enleri içeren karma??k bir yap?d?r. Bu ölçek, özellikle ö?rencilerin derse yönelik duygusal tepkilerini, derse dair olumlu veya olumsuz inançlar?n? ve derse kat?lma e?ilimlerini kapsayan boyutlara odaklanm??t?r.

Ölçe?in ölçtü?ü yap?, ö?rencinin ders içeri?ine, ö?retim yöntemine ve dersin genel faydas?na dair pozitif veya negatif e?ilimlerini ortaya koyar. Ba?ar?l? bir ölçüm, ö?rencilerin derse ne kadar benimsedi?ini ve gelecekteki ö?renme süreçlerine ne kadar aç?k oldu?unu göstererek, pedagojik müdahaleler için temel sa?lar.

Geçerlik (Validity)

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Ulu Kal?n ve Topkaya (2017) taraf?ndan makalelerinde detayl?ca sunulmu?tur. Ölçe?in, gerçekten de 4. s?n?f ö?rencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlar?n? ölçüp ölçmedi?i çe?itli istatistiksel yöntemlerle incelenmi?tir. Özellikle **yap? geçerli?i** (Construct Validity) için faktör analizleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yap?y? yeterince temsil etti?ini ve ölçe?in amaca uygun oldu?unu kan?tlam??t?r.

Geçerlik çal??malar? kapsam?nda elde edilen bulgular, ölçek maddelerinin beklenen kuramsal çerçeveye uyum sa?lad??n? göstermi?tir. Spesifik istatistiksel geçerlik endeksleri (örne?in, madde yükleri ve model uyum endeksleri) için orijinal akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir. Orijinal makalenin ba?lant?s? a?a??da mevcuttur.

Güvenirlik (Reliability)

Ölçe?in güvenirlik çal??malar? da geli?tirme sürecinin bir parças? olarak tamamlanm??t?r. Güvenirlik, ölçe?in tutarlı ve istikrarlı sonuçlar verme derecesini ifade eder. Bu çal??ma kapsam?nda genellikle **iç tutarlılık** (Internal Consistency) katsay?s? hesaplanm??t?r. Tutum ölçeklerinde en yayg?n kullan?lan yöntem olan Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ü belirlenmi?tir.

Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı oldu?unu ve tek bir yap?ya hizmet etti?ini gösterir. Akademik makalede rapor edilen güvenilirlik katsay?lar?n?n tatmin edici düzeyde oldu?u belirtilmi?tir; bu da ölçe?in farklı uygulamalarda benzer sonuçlar üretebilece?i anlam?na gelmektedir. Spesifik Alfa katsay?s? de?eri için orijinal referans kayna?? incelenmelidir.

Faktör Analizi (Factor Analysis)

Ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini desteklemek amacıyla faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in kaç alt boyuttan olu?tu?unu ve maddelerin bu boyutlara ne ?ekilde grupland??n? belirlemeyi amaçlam??t?r. Çal??ma, Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumun tek boyutlu mu yoksa

birden fazla alt faktöre mi sahip oldu?unu istatistiksel olarak incelemi?tir.

Uygulanan faktör analizi (genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi ile ba?lay?p Do?rulam?c? Faktör Analizi ile teyit edilmi?tir), ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen güçlü istatistiksel kan?tlar sa?lam??t?r. Bu analizler, ölçe?in 4. s?n?f ö?rencileri popülasyonu için kültürel ve pedagojik olarak geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu do?rulam??t?r.

Enstrüman (Instrument)

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Developmental Scale)

Format: Likert Ölçe?i (Büyük olas?kla 5'li derecelendirme: Kesinlikle Kat?l?yorum - Kesinlikle Kat?lm?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkokul Ö?rencileri

Ya? Grubu: Yakla??k 9-10 Ya? Grubu (4. S?n?f Düzeyi)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye Cumhuriyeti Milli E?itim Bakanl??? müfredat?na tabi olan ilkokul 4. s?n?f ö?rencileri örnekleminde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan bir tutum envanteri olup, bireysel veya grup halinde uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

E?itim ara?t?rmas?, Ö?retim, ?ç tutarl?lk, Faktör Analizi, Sosyal Bilgiler Dersi, ?lgi, E?itimde De?erlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Makale referans?na göre).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve e?itim ara?t?rmalar?nda

kullanılması genellikle orijinal makalenin usulüne uygun olarak referans gösterilmesiyle mümkündür. Ticari kullanım için yazarlarla iletişime geçilmesi gerekebilir. Ücret bilgisi belirtilmemiştir.

Orijinal makaleye Dergipark üzerinden erişim sağlanmaktadır: dergipark.org.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: ilkokul-4sinif-sosyal-bilgiler-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ulu Kalın, Ö., ve Topkaya, Y. (2017). İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 14 -22.

İlkokul 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Bu ölçeğin maddeleri, kaynak metinde açıkça listelenmemiştir. Maddelere ve tam uygulama talimatlarına ulaşmak için ilgili akademik makalenin (Ulu Kalın & Topkaya, 2017) incelenmesi gerekmektedir. Makale, ölçek maddelerinin tam listesini ve derecelendirme yapısını içermektedir.